

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 16. novembra 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2001/23/ES – Článok 1 ods. 1 – Zachovanie práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov – Prevod notárskeho úradu – Určenie neplatnosti alebo neoprávnenosti prepustenia zamestnancov – Určenie počtu odpracovaných rokov na účely výpočtu odstupného – Uplatniteľnosť tejto smernice – Podmienky“

V spojených veciach C-583/21 až C-586/21,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutím Juzgado de lo Social nº 1 de Madrid (Pracovný súd č. 1 Madrid, Španielsko) z 30. júla 2021 a doručené Súdnemu dvoru 20. septembra 2021, ktoré súvisia s konaniami:

NC (C-583/21),

JD (C-584/21),

TA (C-585/21),

FZ (C-586/21)

proti

BA,

DA,

DV,

CG,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory C. Lycourgos, sudcovia O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin (spravodajca) a L. S. Rossi,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

* Jazyk konania: španielčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. novembra 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- DA, CG, DV, BA, v zastúpení: C. Martínez Cebrián, abogado,
- NC, JD, TA a FZ, v zastúpení: F. Mancera Martínez a S. L. Moya Mata, abogados,
- španielska vláda, v zastúpení: A. Gavela Llopis a J. Rodríguez de la Rúa Puig, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a M. Hellmann, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: B.-R. Killmann a S. Pardo Quintillán, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 25. mája 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 1 ods. 1 smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov (Ú. v. ES L 82, 2001, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 98).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi NC, JD, TA a FZ (ďalej len spoločne „NC a i.“) na jednej strane a notármi BA, DA, DV a CG na druhej strane vo veci určenia neplatnosti alebo neoprávnenosti prepustenia zamestnancov, ktorí boli postupne zamestnaní u týchto notárov.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2001/23

- 3 Odôvodnenie 3 smernice 2001/23 znie:

„Je potrebné zabezpečiť ochranu zamestnancov pre prípad zmeny zamestnávateľa, najmä postarať sa o to, aby ich práva boli zachované.“

- 4 Článok 1 ods. 1 smernice 2001/23 stanovuje:

„a) Táto smernica sa vzťahuje na každý prevod podnikov, závodov alebo častí podniku alebo závodu na iného zamestnávateľa v dôsledku právneho prevodu [na základe zmluvného prevodu – *neoficiálny preklad*] alebo zlúčenia.

- b) Podľa [s výhradou – *neoficiálny preklad*] písmena a) a nasledujúcich ustanovení tohto článku prevod v zmysle tejto smernice je, keď ide o prevod hospodárskeho subjektu, ktorý si ponecháva svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, ktorého cieľom je vykonávať hospodársku činnosť bez ohľadu na to, či je táto činnosť hlavná, alebo doplnková.
- c) Táto smernica platí pre verejné a súkromné podniky zaoberajúce sa hospodárskou činnosťou bez ohľadu na to, či fungujú so ziskom, alebo nie [bez ohľadu na to, či ich účelom je alebo nie je dosahovanie zisku – *neoficiálny preklad*]. Administratívna reorganizácia verejných správnych orgánov alebo prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi sa v zmysle tejto smernice nepovažujú za prevod.“

5 V článku 3 ods. 1 tejto smernice sa uvádza:

„Práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu, sa z dôvodu tohto prevodu prevedú na nadobúdateľa.

Členské štáty môžu ustanoviť, že po dni prevodu bude popri nadobúdateľovi aj prevádzajúci spoločne a každý zvlášť zodpovedný za záväzky, ktoré vznikli pred dňom prevodu na základe pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu existujúcich v deň prevodu.“

6 Článok 4 uvedenej smernice znie takto:

„1. Prevod podniku, závodu alebo časti podniku alebo závodu nemôže byť automaticky dôvodom na prepúšťanie z práce zo strany prevádzateľa alebo nadobúdateľa. Toto ustanovenie však nebráni prepúšťaniu, ku ktorému môže dôjsť z hospodárskych, technických alebo organizačných dôvodov zahŕňajúcich zmeny týkajúce sa pracovníkov.

...

2. Ak dôjde k zrušeniu pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu z dôvodu, že prevod má za následok zásadnú zmenu pracovných podmienok v neprospech zamestnanca, zodpovednosť za skončenie pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu sa bude pripisovať zamestnávateľovi.“

Nariadenie (EÚ) č. 650/2012

7 Podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 2012, s. 107):

„Na účely tohto nariadenia je ‚súd‘ akýkoľvek justičný orgán, iný orgán a príslušník právnického povolania, ktorý má právomoc v dedičských veciach, vykonáva funkcie justičného orgánu alebo koná na základe poverenia justičného orgánu alebo pod kontrolou justičného orgánu, pokiaľ tento iný orgán a príslušník právnického povolania poskytuje záruky nestrannosti a dodržania práva všetkých účastníkov na vypočutie a pokiaľ jeho rozhodnutia podľa právneho poriadku členského štátu, v ktorom koná:

- a) môžu byť napadnuté opravným prostriedkom podaným justičnému orgánu alebo preskúmané týmto orgánom a

b) majú podobnú právnu silu a účinky ako rozhodnutie justičného orgánu v rovnakej veci.

...“

8 Článok 62 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Týmto nariadením sa zavádza európske osvedčenie o dedičstve (ďalej len ‚osvedčenie‘), ktoré sa vydá na účely použitia v inom členskom štáte a má účinky uvedené v článku 69.

2. Použitie osvedčenia nie je povinné.

3. Osvedčenie nenahrádza vnútroštátne doklady používané na podobné účely v členských štátoch. Osvedčenie, ktoré sa raz vydá na použitie v inom členskom štáte, má však účinky uvedené v článku 69 aj v členskom štáte, ktorého orgány ho vystavili v súlade s touto kapitolou.“

9 V článku 64 uvedeného nariadenia sa uvádza:

„Osvedčenie sa vydá v členskom štáte, ktorého súdy majú právomoc podľa článkov 4, 7, 10 alebo 11. Orgánom štátu pôvodu je:

a) súd v zmysle článku 3 ods. 2 alebo

b) iný orgán, ktorý má právomoc rozhodovať v dedičských veciach podľa vnútroštátneho právneho poriadku.“

10 Článok 67 ods. 1 tohto nariadenia znie:

„Orgán štátu pôvodu vydá osvedčenie bezodkladne v súlade s postupom ustanoveným v tejto kapitole po tom, ako boli skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, preukázané podľa rozhodného práva pre dedenie alebo iného práva rozhodného pre dané skutočnosti. ...

Orgán štátu pôvodu nevydá osvedčenie najmä vtedy, ak:

a) boli napadnuté skutočnosti, ktoré sa majú osvedčiť, alebo

b) by osvedčenie nebolo v súlade s rozhodnutím vzťahujúcim sa na rovnaké skutočnosti.“

Španielske právo

11 Článok 1 Ley Orgánica del Notariado (organický zákon o notároch a notárskej činnosti) z 28. mája 1862 (*Gaceta de Madrid* č. 149 z 29. mája 1862, s. 1), v ktorom je notár vymedzený ako „verejný činiteľ oprávnený osvedčovať v súlade so zákonmi zmluvy a iné mimosúdne písomnosti“, s dodatkom, že „v celej krajine existuje len jedna kategória týchto činiteľov“.

12 Notári sú povinne poistení v Régimen Especial de la Seguridad Social de los Trabajadores por Cuenta Propia o Autónomos (osobitný systém sociálneho zabezpečenia pre samostatne zárobkovo činné osoby alebo „RETA“) a sú verejnými činiteľmi, a zároveň zamestnávateľmi osôb,

ktoré pre nich pracujú a s ktorými slobodne vstupujú do zmluvných vzťahov prostredníctvom uzatvárania pracovných zmlúv, na ktoré sa v plnom rozsahu vzťahuje všeobecné pracovné právo a v plnom rozsahu aj pracovné právo Únie.

- 13 V súlade so všeobecnými normami Real Decreto Legislativo 2/2015, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores (kráľovský legislatívny dekrét č. 2/2015, ktorým sa schvaľuje prepracované znenie Zákonníka práce), z 23. októbra 2015 (BOE č. 255 z 24. októbra 2015, s. 100224) (ďalej len „kráľovský legislatívny dekrét č. 2/2015“) notári dojednávajú kolektívne zmluvy, ktoré mali do roku 2010 lokálnu pôsobnosť a odvtedy majú vnútroštátnu pôsobnosť.
- 14 V článku 44 ods. 1 a 2 kráľovského legislatívneho dekrétu č. 2/2015 sa stanovuje:

„1. Prevod podniku, prevádzkarne alebo samostatnej výrobnjej jednotky tohto podniku sám osebe nespôsobuje zánik pracovnoprávneho vzťahu; na nového zamestnávateľa prechádzajú práva a povinnosti predchádzajúceho zamestnávateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy a zo sociálneho poistenia vrátane záväzkov súvisiacich s dôchodkovým poistením za podmienok stanovených v osobitnej právnej úprave a vo všeobecnosti všetky záväzky v oblasti doplnkového sociálneho zabezpečenia, na ktorých plnenie sa zaviazal prevodca podniku.

2. Na účely tohto článku sa za prevod podniku považuje prevod hospodárskeho subjektu, ktorý si zachováva svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, ktorého cieľom je vykonávať hospodársku činnosť, bez ohľadu na to, či je táto činnosť hlavná alebo doplnková.“

Spory vo veciach samých a prejudiciálna otázka

- 15 NC a i. boli zamestnaní na notárskom úrade nachádzajúcom sa v Madride (Španielsko) u rôznych notárov, ktorí sa postupne vystriedali na tomto úrade. Dňa 30. septembra 2019 DV, ktorý bol držiteľom uvedeného úradu od 31. januára 2015, ponúkol NC a i. možnosť pracovať s ním na jeho novom úrade v inom meste alebo vypovedať s nimi pracovné zmluvy. NC a i. si zvolili druhú možnosť a dostali odstupné z dôvodu prepustenia z ekonomických dôvodov na základe prípadu vyššej moci.
- 16 BA bol 29. januára 2020 vymenovaný za notára, ktorý je držiteľom toho istého notárskeho úradu. Prevzal zamestnancov zamestnaných predchádzajúcim notárom, ktorý bol držiteľom toho úradu, rovnaké vecné zázemie a pokračoval vo výkone notárskej činnosti na tom istom pracovisku, kde sa uchovávali notárske zápisnice, ktoré sú vo vnútroštátnych právnych predpisoch vymedzené ako všetky verejné listiny a ďalšie dokumenty, ktoré sa každý rok do tohto súboru dopĺňajú. Dňa 11. februára 2020 uzavreli BA a NC a i. pracovné zmluvy so skúšobnou dobou 6 mesiacov.
- 17 Dňa 15. marca 2020 prijalo Dirección General de Seguridad Jurídica y Fe Pública (Generálne riaditeľstvo pre právnu istotu a osvedčovanie, Španielsko) Ministerio de Justicia (Ministerstvo spravodlivosti, Španielsko) v dôsledku pandémie Covid-19 rozhodnutie, podľa ktorého sa mali vykonávať len naliehavé úkony, na notárskych úradoch sa mali prijať opatrenia na zabezpečenie odstupu odporúčané príslušnými orgánmi a mali sa zaviesť striedavé pracovné zmeny zamestnancov. Nasledujúci deň NC, TA a JD prišli na notársky úrad, aby požiadali BA o uplatnenie vyššie uvedených opatrení. BA to odmietol a v ten istý deň zaslal NC, TA, ako aj JD výpovede a 2. apríla 2020 zaslal výpoveď FZ, s tým, že uviedol, že uvedení zamestnanci sa neosvedčili v skúšobnej dobe.

- 18 NC a i. podali na Juzgado de lo Social de Madrid n° 1 (Pracovný súd č. 1 Madrid, Španielsko), ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, žalobu, ktorou sa domáhali určenia ich prepustenia za neplatné, ak nie za neoprávnené, a výpočtu nimi odpracovaných rokov do dňa, keď začali pracovať na úrade toho notára, ktorý vykonával svoje úradné povinnosti v tých istých priestoroch ako BA pred svojím nástupom do úradu. BA proti ich návrhom namietal a podľa jeho názoru by sa nimi odpracované roky mali počítať od 11. februára 2020, t. j. odo dňa, keď on uzavrel zmluvy s NC a i.
- 19 Vnútroštátny súd sa domnieva, že NC a i. boli nepretržite zamestnaní žalovanými vo veci samej, ktorí boli postupne po sebe vymenovaní za notárov v tých istých priestoroch nachádzajúcich sa v Madride až do ich prepustenia v roku 2020.
- 20 Španielski notári sú verejnými činiteľmi, ktorí do tohto úradu nastupujú po úspešnom absolvovaní výberového konania s celoštátnou pôsobnosťou, ktoré pravidelne organizuje Generálne riaditeľstvo ministerstva spravodlivosti pre právnu istotu a osvedčovanie. Toto výberové konanie je upravené v osobitnej všeobecnej právnej úprave a posledné známe oznámenie o výberovom konaní bolo určené na obsadenie voľných miest z dôvodu odchodu do dôchodku, prevodu, čerpania voľna, úmrtia alebo neobsadenia miesta po predchádzajúcom výberovom konaní.
- 21 V prípade, že notár ukončí svoju činnosť z dôvodu prevodu alebo odchodu do dôchodku, nový notár, ktorý ho nahradí a ktorý môže alebo nemusí zostať v tých istých priestoroch, je povinný uchovávať po dobu 25 rokov archívy svojho predchodcu a vyhotovovať kópie a výpisy z písomností prijatých týmto predchodcom, pokiaľ ho o to dotknuté osoby požiadajú, pričom je bežné, ale nie povinné, aby si nový držiteľ miesta notára zachoval všetky ľudské a materiálne zdroje zorganizované na plnenie účelu notárskej verejnej služby. To, čo sa stane so zamestnancami v prípade prepustenia, neupravuje žiadna osobitná norma ani žiadne zmluvné ustanovenie, s výnimkou prípadov prevodu alebo čerpania voľna z osobných dôvodov notára.
- 22 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) vo svojom rozsudku z 23. júla 2010 konštatoval, že právna povaha výkonu verejnej funkcie notára „nevylučuje postavenie notára ako zamestnávateľa, pretože sú splnené kritériá stanovené [kráľovským legislatívnym dekrétom č. 2/2015], čo znamená, že musí plniť povinnosti, ktoré pracovnoprávne predpisy ukladajú zamestnávateľovi“, a spresnil, že „notár nie je držiteľom organizácie ľudských a materiálnych zdrojov, ktorá by mohla viesť ku vzniku prevodu podnikov, keď prevádza úrad, v ktorom bol poverený výkonom verejnej funkcie, ktorá mu prináleží, a to preto, že jeho po sebe nasledujúce vymenovania a jeho následné prevody závisia od vlády a že ani tá skutočnosť, že je vymenovaný na určitý konkrétny úrad, z neho nerobí držiteľa organizačného celku príznačného pre tento úrad, ale len depozitára jeho notárskych zápisníc a osobu, ktorá je na očiach verejnosti a riadi vykonávanie verejnej úlohy – a nie verejnej služby *stricto sensu* –, ktorá sa na tomto úrade vykonáva“.
- 23 Za týchto okolností Juzgado de lo Social de Madrid n° 1 (Pracovný súd č. 1 Madrid) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Vzťahuje sa článok 1 ods. 1 písm. a) smernice [2001/23/ES], a teda obsah tejto smernice na situáciu, v ktorej držiteľ notárskeho úradu, verejný činiteľ, ktorý je zároveň súkromnoprávnym zamestnávateľom zamestnancov, ktorí pre neho pracujú – pričom uvedený vzťah je vo všeobecných pracovnoprávných predpisoch a v odvetvovej kolektívnej zmluve upravený ako pracovný pomer –, nahradí iného bývalého držiteľa notárskeho úradu, ktorý prestal vykonávať

svoju činnosť, prevezme jeho notárske zápisnice a naďalej vykonáva činnosť na tom istom pracovisku s tým istým vecným zázemím a prevezme zamestnancov, ktorí predtým na základe pracovného pomeru pracovali pre bývalého notára, ktorý bol držiteľom tohto úradu?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

- 24 BA a španielska vláda tvrdia, že prejudiciálna otázka je neprípustná, keďže štyri mesiace predtým, ako sa žalobcovia zamestnali u BA, ich pracovný pomer s notárom DV, ktorý zastával úrad pred BA v tých istých priestoroch, skončil, pričom im bolo poskytnuté odstupné. Práva a povinnosti, ktoré pre DV vyplývali z pracovných zmlúv uzavretých s NC a i., teda už ku dňu prevodu notárskej kancelárie neexistovali a NC a i. v každom prípade dostali odstupné.
- 25 Treba pripomenúť, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v právnom a skutkovom rámci, ktorý tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží overovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania položeného vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje informáciami o skutkových a právnych okolnostiach potrebnými na poskytnutie užitočnej odpovede na otázky, ktoré mu boli položené [rozsudok zo 17. mája 2023, BK a ZhP (Čiastočné prerušenie konania vo veci samej), C-176/22, EU:C:2023:416, bod 19, ako aj citovaná judikatúra].
- 26 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa článku 3 ods. 1 smernice 2001/23 sa z dôvodu prevodu na nadobúdateľa prevádzajú len práva a povinnosti prevádzateľa vyplývajúce z pracovnej zmluvy alebo z pracovnoprávneho vzťahu, ktorý existoval ku dňu prevodu. Okrem toho podľa ustálenej judikatúry cieľom tejto smernice nie je získanie lepších podmienok odmeňovania alebo iných pracovnoprávných podmienok pri príležitosti prevodu podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2020, ISS Facility Services, C-344/18, EU:C:2020:239, bod 25 a citovanú judikatúru).
- 27 Je pravda, že z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že po tom, čo bolo DV pridelené nové miesto, NC a i. 30. septembra 2019 skončili svoje pracovné zmluvy a 11. februára 2020 podpísali svoje zmluvy s BA, pričom BA bol vymenovaný za notára, ktorý je držiteľom notárskeho úradu, ktorého držiteľom bol predtým DV.
- 28 Vnútroštátny súd pritom uvádza, že NC a i. vykonávali svoje služby nepretržite od 24. mája 2004 a na tom istom pracovisku pre rôznych notárov postupne po sebe vymenovaných v tomto úrade, s ktorými mali uzavreté riadne pracovné pomery. V tejto súvislosti dodáva, že uplatnenie smernice 2001/23 by malo za dôsledok zachovanie počtu odpracovaných rokov od začiatku ich pracovného pomeru s uvedeným úradom.
- 29 Pokiaľ ide o tvrdenie španielskej vlády, podľa ktorého je prejudiciálna otázka neprípustná, keďže NC a i. už bolo poskytnuté odstupné z dôvodu skončenia ich pracovného pomeru, treba konštatovať, že takáto možnosť vyplýva z vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá nie je určená na prebratie smernice 2001/23, a teda nemôže byť relevantná na účely preskúmania prípustnosti prejudiciálnej otázky. Okrem toho je dôležité uviesť, že podľa informácií, ktoré uviedli NC a i. na pojednávaní a ktorých overenie prináleží vnútroštátnemu súdu, toto odstupné bolo vrátené.

- 30 Z vyššie uvedeného vyplýva, že nie je zjavné, že by prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu smernice 2001/23 nemala žiadnu súvislosť s existenciou sporu vo veci samej alebo že by išlo o hypotetický problém v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 25 tohto rozsudku. Za týchto okolností treba tretiu otázku považovať za prípustnú.

O veci samej

- 31 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 1 smernice 2001/23 vykladať v tom zmysle, že táto smernica sa uplatňuje na situáciu, v ktorej sa notár, ktorý je verejným činiteľom a súkromnoprávnym zamestnávateľom zamestnancov, ktorí sú v jeho službách, stane právnym nástupcom predchádzajúceho držiteľa notárskeho úradu, prevezme jeho notárske zápisnice, zamestnancov, ktorých zamestnával predchádzajúci notár, a naďalej vykonáva rovnakú činnosť v tých istých priestoroch s rovnakými materiálnymi zdrojmi.
- 32 Článok 1 ods. 1 písm. a) smernice 2001/23 stanovuje, že táto smernica sa vzťahuje na každý prevod podnikov, závodov alebo častí podniku alebo závodu na iného zamestnávateľa na základe zmluvného prevodu alebo zlúčenia.
- 33 Podľa článku 1 ods. 1 písm. b) tejto smernice sa za „prevod“ v zmysle tejto smernice považuje prevod hospodárskeho subjektu, ktorý si ponecháva svoju identitu v zmysle organizovaného zoskupenia zdrojov, ktorého cieľom je vykonávať hospodársku činnosť bez ohľadu na to, či je táto činnosť hlavná alebo doplnková. Pojmom subjekt sa rozumie organizované zoskupenie osôb a majetku umožňujúce výkon hospodárskej činnosti, ktorá sleduje vlastný cieľ (rozsudok z 27. februára 2020, Grafe a Pohle, C-298/18, EU:C:2020:121, bod 22).
- 34 Podľa prvej vety článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23 sa táto smernica uplatňuje na verejné a súkromné podniky zaoberajúce sa hospodárskou činnosťou bez ohľadu na to, či ich účelom je alebo nie je dosahovanie zisku. Naopak podľa druhej vety tohto ustanovenia administratívna reorganizácia verejných správnych orgánov alebo prevod správnych funkcií medzi verejnými správnymi orgánmi sa v zmysle tejto smernice nepovažuje za „prevod“.
- 35 Pred preskúmaním toho, či existuje prevod v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 2001/23, je teda potrebné preskúmať, či činnosť, akou je činnosť španielskych notárov, spadá pod pojem „hospodárska činnosť“ v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) tejto smernice.

O existencii „hospodárskej činnosti“ v zmysle smernice 2001/23

- 36 Súdny dvor uviedol, že pojem „hospodárska činnosť“ zahŕňa akúkoľvek činnosť pozostávajúcu z ponúkania tovarov alebo služieb na danom trhu. Naopak činnosti, ktoré patria do výkonu výsadných práv verejnej moci, sú v zásade z kvalifikácie „hospodárskej činnosti“ vylúčené, pričom platí, že služby, ktoré konkurujú službám poskytovaným subjektmi, ktorých účelom je dosahovanie zisku, je možné kvalifikovať ako „hospodárske činnosti“ v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. júla 2017, Píscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, bod 34 a citovanú judikatúru).
- 37 Z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že španielski notári ponúkajú svoje služby na trhu zákazníkom za odplatu, pričom tieto služby v podstate spočívajú predovšetkým v overovaní zmlúv a iných mimosúdnych písomností. Podľa informácií, ktoré Európska komisia uviedla na pojednávaní, títo notári nesú finančné riziká spojené s výkonom tejto činnosti.

- 38 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 37 svojich návrhov, takáto činnosť v zásade spadá pod pojem „hospodárska činnosť“ v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23.
- 39 Treba však preskúmať, či z dôvodu určitých ďalších okolností, ktoré vyplývajú zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, činnosť, akou je činnosť španielskych notárov, priamo a špecificky súvisí s výkonom verejnej moci a má sa považovať za činnosť patriacu do výkonu výsadných práv verejnej moci (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 85 a citovanú judikatúru).
- 40 V tejto súvislosti je dôležité uviesť, že vzhľadom na to, že ide o výnimku zo všeobecného pravidla uplatniteľnosti smernice 2001/23 stanoveného v jej článku 1 ods. 1, táto výnimka sa musí vykladať reštriktívne (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2023, KRI, C-323/22, EU:C:2023:641, bod 49 a citovanú judikatúru).
- 41 Treba teda po prvé uviesť, že španielski notári sú verejnými činiteľmi, ktorí sú vymenovanými ministerskými výnosmi po výberovom konaní.
- 42 To, či vykonávajú výsadné práva verejnej moci, však treba overiť z hľadiska samotných činností, a nie z hľadiska postavenia notárov v španielskom právnom poriadku (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 116).
- 43 Po druhé, tak ako potvrdila španielska vláda na pojednávaní, jednotlivci sa môžu rozhodnúť pre notára podľa svojho vlastného výberu. V tejto súvislosti platí, že hoci sú odmeny notárov stanovené vnútroštátnou právnou úpravou, nič to nemení na tom, že kvalita poskytovaných služieb môže byť u každého notára odlišná, najmä v závislosti od odborných schopností, pričom teda notári vykonávajú svoju činnosť za podmienok hospodárskej súťaže, čo nie je charakteristické pre výkon výsadných práv verejnej moci (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 117).
- 44 Po tretie, pokiaľ ide o úlohy vykonávané španielskymi notármi, španielska vláda uvádza, že notári majú okrem iného jednak právomoc osvedčovať súkromnoprávne listiny, uzatvárať manželské zväzky, rozväzovať ich z dôvodu rozvodu, vyhlásiť odluku, ako aj byť miestom na predkladanie, osvedčovanie, otváranie a úschovu závetov spísaných vo forme notárskej zápisnice, a jednak musia odmietnuť výkon svojich úloh v situáciách stanovených španielskou právnou úpravou. V tejto súvislosti z článku 1 Reglamento de la organización y régimen del notariado (nariadenie o organizácii a režime činnosti notárskych úradov), schváleného s konečnou platnosťou na základe Decreto por el que se aprueba con carácter definitivo el Reglamento de la organización y régimen del Notariado (dekrét, ktorým sa s konečnou platnosťou schvaľuje nariadenie o organizácii a režime činnosti notárskych úradov), z 2. júna 1944 (BOE č. 189 zo 7. júla 1944, s. 5225) (ďalej len „notársky poriadok“), ktorý španielska vláda cituje vo svojich písomných pripomienkach, vyplýva, že notár ako verejný činiteľ má právomoc vykonať notárske osvedčenie pravosti, ktorým sa v oblasti práva preukazuje pravosť a dôkazná sila prejavov vôle strán uvedených na osvedčenej listine, ktorá je vyhotovená v súlade so zákonom.
- 45 Nech je takáto činnosť vo verejnom záujme akokoľvek významná, vzhľadom na to, že španielski notári vykonávajú tieto činnosti v rámci hospodárskej súťaže, nemožno ich považovať za orgány verejnej moci v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23.

- 46 Skutočnosť, že v prípade, že notári odmietnu vykonať svoje úlohy, tým títo sledujú cieľ všeobecného záujmu, nestačí na to, aby sa ich činnosť považovala za činnosť spadajúcu pod výkon výsadných práv verejnej moci. Je totiž nepopierateľné, že činnosti vykonávané v rámci jednotlivých regulovaných povolání vo vnútroštátnych právnych poriadkoch často ukladajú osobám, ktoré ich vykonávajú, povinnosť sledovať uvedený cieľ, pričom tieto činnosti nevyhnutne nespádajú pod výkon výsadných práv verejnej moci (pozri analogicky rozsudok z 24. mája 2011, Komisia/Belgicko, C-47/08, EU:C:2011:334, bod 96).
- 47 Po štvrté Španielske kráľovstvo oznámilo Komisii podľa článku 3 ods. 2 nariadenia č. 650/2012 svoje rozhodnutie vymenovať španielskych notárov ako iné orgány alebo príslušníkov právnického povolania, uvedených v prvom pododseku tohto ustanovenia, ktorí spadajú pod pojem „súd“ v zmysle uvedeného ustanovenia a môžu vydávať európske osvedčenia o dedičstve podľa článku 64 tohto nariadenia.
- 48 Treba uviesť, že uvedené nariadenie sa týka právomoci, rozhodného práva, uznávania a výkonu rozhodnutí a prijatia a výkonu verejných listín v dedičských veciach, ako aj zavedenia európskeho osvedčenia o dedičstve, a preto nemá vplyv na výklad článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23 (pozri analogicky rozsudok z 15. marca 2018, Komisia/Česká republika, C-575/16, EU:C:2018:186, bod 127 a citovanú judikatúru).
- 49 Okrem toho skutočnosť, že notári členského štátu spadajú pod pojem „súd“ v zmysle článku 3 ods. 2 nariadenia č. 650/2012, neznamená, že vykonávajú výsadné práva verejnej moci. Podľa podmienok vyžadovaných týmto ustanovením spadá pod pojem „súd“ nielen orgán alebo príslušník právnického povolania, ktorý má právomoc v dedičských veciach a ktorý vykonáva funkcie justičného orgánu alebo koná na základe poverenia justičného orgánu, ale aj orgán alebo príslušník právnického povolania, ktorý koná len pod kontrolou justičného orgánu.
- 50 Ani právomoc španielskych notárov vydávať európske osvedčenia o dedičstve podľa článku 64 nariadenia č. 650/2012 nepredstavuje výkon takýchto výsadných práv. Jednak z článku 62 tohto nariadenia vyplýva, že použitie týchto osvedčení nie je povinné, a jednak z článku 67 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia vyplýva, že uvedené osvedčenia nemožno vydať, ak boli napadnuté skutočnosťami, ktoré sa majú osvedčiť.
- 51 Za týchto okolností, ktorých overenie prináleží vnútroštátnemu súdu, sa zdá, že španielski notári vykonávajú hospodársku činnosť v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2001/23.

O existencii „prevodu“ v zmysle smernice 2001/23

- 52 Na úvod treba pripomenúť, že cieľom smernice 2001/23 je zabezpečiť kontinuitu pracovnoprávných vzťahov, ktoré existujú v rámci hospodárskeho celku nezávisle od zmeny vlastníka. Rozhodujúcim kritériom na preukázanie existencie „prevodu“ v zmysle tejto smernice je to, či si predmetný subjekt zachováva svoju identitu, čo vyplýva najmä zo skutočného pokračovania prevádzky alebo z jej obnovenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, body 37 a 38, ako aj citovanú judikatúru).
- 53 V prejednávanej veci BA po tom, čo bol štátom vymenovaný za notára, ktorý je držiteľom notárskeho úradu v danej geografickej oblasti, ktorého držiteľom bol predtým DV, zamestnal časť zamestnancov, prevzal materiál a priestory a stal sa depozitárom notárskych zápisníc tohto úradu.

- 54 V súlade s článkom 1 organického zákona o notároch a notárskej činnosti je notár verejným činiteľom oprávneným osvedčovať v súlade so zákonmi zmluvy a iné mimosúdne listiny, zatiaľ čo notársky úrad, ktorého je držiteľom, predstavuje podľa článku 69 notárskeho poriadku „verejnú inštitúciu“, ktorá je vymedzená ako „súbor ľudských a materiálnych zdrojov organizovaných s cieľom plniť účel [notárskej verejnej služby]“.
- 55 V tejto súvislosti treba v prvom rade konštatovať, že skutočnosť, že sa notár stáva držiteľom notárskeho úradu z dôvodu jeho vymenovania štátom, a nie na základe zmluvy uzavretej s jeho predchádzajúcim držiteľom, nemôže sama osebe vylúčiť existenciu prevodu v zmysle smernice 2001/23.
- 56 Neexistencia zmluvného vzťahu medzi prevádzateľom a nadobúdateľom síce môže predstavovať indíciu toho, že nedošlo k žiadnemu prevodu v zmysle smernice 2001/23, no nemôže mať v tejto súvislosti rozhodujúci význam (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 39 a citovanú judikatúru).
- 57 Pôsobnosť tejto smernice sa vzťahuje na všetky prípady zmeny v rámci zmluvných vzťahov fyzickej alebo právnickej osoby zodpovednej za prevádzku podniku, ktorá preberá záväzky zamestnávateľa voči zamestnancom podniku. Na to, aby sa uvedená smernica uplatňovala, teda nie je nevyhnutné, aby existovali priame zmluvné vzťahy medzi prevádzateľom a nadobúdateľom, keďže prevod sa môže uskutočniť prostredníctvom tretej osoby (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 40 a citovanú judikatúru).
- 58 Preto skutočnosť, že sa prevod uskutočnil na základe jednostranných rozhodnutí orgánov verejnej moci, a nie na základe súhlasného prejavu vôle, nevyklučuje uplatnenie smernice 2001/23 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 41 a citovanú judikatúru).
- 59 V druhom rade skutočnosť, že iba notár je oprávnený vykonávať notársku verejnú službu, nemá vplyv na uplatniteľnosť tejto smernice.
- 60 Prevod v zmysle smernice 2001/23 sa totiž musí týkať hospodárskeho subjektu organizovaného stabilným spôsobom, ktorého činnosť sa neobmedzuje na vykonanie určitého diela. Takýto subjekt tvorí organizovaný súbor osôb a prvkov, ktorý umožňuje výkon hospodárskej činnosti sledujúcej vlastný cieľ a je dostatočne štruktúrovaný a nezávislý (rozsudok zo 6. marca 2014, Amatori a i., C-458/12, EU:C:2014:124, bod 31, ako aj citovaná judikatúra).
- 61 Ako pritom bolo uvedené v bode 54 tohto rozsudku, podľa článku 69 notárskeho poriadku predstavuje notársky úrad „verejnú inštitúciu“, ktorá je vymedzená ako súbor ľudských a materiálnych zdrojov „organizovaných“ s cieľom plniť účel notárskej verejnej služby. Okrem toho Komisia na pojednávaní uviedla, a to bez toho, aby jej v tejto otázke protirečili ostatné dotknuté osoby, no s výhradou overenia zo strany vnútroštátneho súdu, že z článku 14 II Convenio Colectivo estatal de Notarios y Personal Empleado (druhá celoštátna kolektívna zmluva týkajúca sa notárov a zamestnancov notárskeho úradu) z 24. júla 2017 (BOE č. 241 zo 6. októbra 2017, s. 97369), vyplýva, že aj keď notársky úrad funguje pod dohľadom notára, plní prostredníctvom svojich zamestnancov také úlohy, akými sú úlohy týkajúce sa organizácie úradu, vyhotovovania dokumentov a komunikácie s klientmi, najmä pokiaľ ide o právne poradenstvo, ktoré z tohto úradu robia autonómnu organizáciu.

- 62 V predmetnom prípade platí, že hoci španielsky notársky úrad koná nevyhnutne pod dohľadom notára, vymenovanie jeho nového držiteľa štátom vedie k prevodu tejto notárskej verejnej služby – spojenej okrem iného s danou geografickou oblasťou –, ktorú vykonával jeho predchádzajúci držiteľ. Takúto zmenu v osobe držiteľa notárskeho úradu treba považovať za zmenu v osobe zamestnávateľa, čo je okolnosť, za existencie ktorej je cieľom smernice 2001/23 podľa jej odôvodnenia 3 chrániť zamestnancov.
- 63 V treťom rade zmena držiteľa notárskeho úradu nevyhnutne nevedie k zmene identity tohto úradu.
- 64 Na účely určenia toho, či je podmienka spočívajúca v zachovaní identity podniku splnená, treba vziať do úvahy všetky skutkové okolnosti charakteristické pre danú transakciu, medzi ktoré patrí najmä druh podniku alebo závodu, o ktorý ide, otázka, či dochádza k prevodu hmotného majetku, ako sú budovy a hnutelné veci, hodnota nehmotného majetku v čase prevodu, otázka, či dochádza alebo nedochádza k prevodu väčšiny zamestnancov na nového zamestnávateľa a či dochádza alebo nedochádza k prevodu zákazníkov, ako aj miera podobnosti činností vykonávaných pred prevodom a po ňom a dĺžka prípadného pozastavenia týchto činností. Tieto okolnosti sú však len čiastkovými aspektmi celkového posúdenia, ktoré sa musí urobiť, a preto ich nemožno posudzovať izolovane (rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 49 a citovaná judikatúra).
- 65 Z toho vyplýva, že význam, ktorý sa má priznať jednotlivým kritériám existencie „prevodu“ v zmysle smernice 2001/23, sa nevyhnutne mení v závislosti od vykonávanej činnosti či výrobných alebo prevádzkových metód používaných v hospodárskom subjekte, závode alebo dotknutej časti závodu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 50 a citovanú judikatúru).
- 66 Súdny dvor uviedol, že hospodársky subjekt môže fungovať v určitých odvetviach bez významnejšieho hmotného alebo nehmotného majetku, v dôsledku čoho zachovanie identity takého subjektu po uskutočnení transakcie, ktorej je predmetom, nemôže už zo svojej podstaty závisieť od prevodu takéhoto majetku (rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 51 a citovaná judikatúra).
- 67 V odvetví, v ktorom je činnosť založená predovšetkým na pracovnej sile, čo je hlavne prípad činnosti, ktorá si nevyžaduje použitie osobitných hmotných prostriedkov, identita hospodárskeho subjektu nemôže byť zachovaná aj po uskutočnení transakcie, pokiaľ predpokladaný nadobúdateľ neprevezme podstatnú časť zamestnancov tohto subjektu, čo do počtu a kompetencií (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, body 52 a 53, ako aj citovanú judikatúru).
- 68 Z tejto analýzy teda vyplýva existencia viacerých skutkových zistení, pričom túto otázku musí posúdiť *in concreto* vnútroštátny súd z hľadiska kritérií stanovených Súdnym dvorom, ako aj cieľov sledovaných smernicou 2001/23, akým je aj cieľ ochrany zamestnancov v prípade zmeny zamestnávateľa, aby sa zabezpečilo zachovanie ich práv, ktorý je uvedený v odôvodnení 3 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2023, Strong Charon, C-675/21, EU:C:2023:108, bod 55 a citovanú judikatúru).

- 69 V tejto súvislosti z bodu 54 tohto rozsudku vyplýva, že v súlade so španielskou právnou úpravou zamestnanci a zariadenia notárskeho úradu predstavujú „verejnú inštitúciu“, ktorá je vymedzená ako súbor ľudských a materiálnych zdrojov organizovaných s cieľom plniť účel notárskej verejnej služby.
- 70 Činnosť takéhoto notárskeho úradu je založená predovšetkým na pracovnej sile tohto úradu a tento úrad si teda môže zachovať svoju identitu aj po svojom prevode, ak jeho nový držiteľ prevezme podstatnú časť zamestnancov, čo do počtu a kompetencií, čo mu umožní pokračovať v činnosti notárskeho úradu.
- 71 V prípade, že notár, ktorý je vymenovaný za držiteľa notárskeho úradu, prevezme podstatnú časť zamestnancov, ktorých zamestnával jeho predchodca, a naďalej ich poveruje takými úlohami, aké sú uvedené v bode 61 tohto rozsudku, treba uviesť, že skutočnosť, že sa stal držiteľom notárskeho úradu, okrem iného v konkrétnej geografickej oblasti, prevzal materiálne zdroje, ako aj priestory tohto úradu, a stal sa depozitárom notárskych zápisníc, svedčí o tom, že uvedený úrad si zachoval svoju identitu.
- 72 Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že článok 1 ods. 1 smernice 2001/23 sa má vykladať v tom zmysle, že táto smernica sa uplatňuje na situáciu, v ktorej sa notár, ktorý je verejným činiteľom a súkromnoprávnym zamestnávateľom zamestnancov, ktorí sú pridelení na jeho notársky úrad, stane právnym nástupcom predchádzajúceho držiteľa takéhoto úradu, prevezme jeho notárske zápisnice, ako aj podstatnú časť zamestnancov, ktorých zamestnával predchádzajúci notár, a naďalej vykonáva rovnakú činnosť v tých istých priestoroch s rovnakými materiálnymi zdrojmi, a to za predpokladu, že je zachovaná identita tohto úradu, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti.

O trovách

- 73 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 1 smernice Rady 2001/23/ES z 12. marca 2001 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcich sa zachovania práv zamestnancov pri prevodoch podnikov, závodov alebo častí podnikov alebo závodov sa má vykladať v tom zmysle, že táto smernica sa uplatňuje na situáciu, v ktorej sa notár, ktorý je verejným činiteľom a súkromnoprávnym zamestnávateľom zamestnancov, ktorí sú pridelení na jeho notársky úrad, stane právnym nástupcom predchádzajúceho držiteľa takéhoto úradu, prevezme jeho notárske zápisnice, ako aj podstatnú časť zamestnancov, ktorých zamestnával predchádzajúci notár, a naďalej vykonáva rovnakú činnosť v tých istých priestoroch s rovnakými materiálnymi zdrojmi, a to za predpokladu, že je zachovaná identita tohto úradu, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti.

Podpisy